

Právo a spravodlivosť sú pre všetkých Chcem len spravodlivosť

„Toto bola moja žena, Marta,“ hovorí Richard, pevne stískajúc maličkú čiernobielu fotografiu v rukách posiatych vráskami.

Chýba mu hneď niekoľko zubov, no pri spomienke na Martu sa na jeho tvári predsa len vynorí široký úsmev, akoby úplne zabudol na všetko trápenie, ktoré od jej smrti prežíva.

„Bola naozaj krásna!“ odvetí chlapec na kolobežke. Neskrýva však prekvapenie - predstava, že tak krásne dievča sa vydalo za jeho kamaráta, sa mu zdá nereálna.

Malému Ondrejovi, podobne ako ostatným deťom v jeho veku, stačí málo, aby niekoho nazvali kamarátom. Ešte ani poriadne nevedia, čo také kamarátstvo je. Asi na tom ani nezáleží, dôležité je, že Ondrej sa prestal kolobežkovať, a namiesto toho počúva rozprávanie svojho „kamaráta“ sediaceho na lavičke oproti. Je leto, no oblečený má mohutný hnedý kabát, sivé tepláky posiate dierami a akési kopačky bez šnúrok.

„Nechceli, aby sme boli spolu,“ povie zamyslene, pričom prstami prejde po tvári svojej nebohej manželky.

Nasledujú chvíle mlčania. Richard si niekoľkokrát povzdychne. Ustarostenú tvár s reznou ranou na pravom líci má sklopenú k zemi a vnímavejší človek by usúdil, že postarší pán práve rozliepa pomyselné stránky príbehu, ktoré mali ostať zabudnuté pred svetom, ale i pred ním samotným. Nemýlil by sa.

Ludia bez domova sa po rokoch stávajú pre miestnych známymi tvármi. Dostávajú prezývky. Stávajú sa postavami vymyslených príbehov. Nikto nevie, kde sa vlastne vzali, ale každý im verí. Sú to vlastne novodobé legendy. Často však ostáva jeden príbeh ukrytý. Ten skutočný.

„Kým som ja kašľal na vysokoškolské prednášky, ona mala tri zamestnania. Kým som ja chodieval na zábavy a míňal peniaze rodičov, ona tých svojich musela zastúpiť a postarať sa o štyroch súrodencov. A predsa mesto rozhodlo, že ona bola tá menejcenná,“ v jeho hlase je stále cítiť rozhorčenie, „a niečo, čo ktosi vybral za názor celučičkého mesta, sa tak stalo názorom všetkých, vrátane mojich rodičov. Pritom každý normálne uvažujúci človek by dospel k tomu, že Marta bola pracovitá. Výnimočná. Ale moja matka a otec neuvažovali. Nevideli šťastie svojho syna. Videli len mienku mesta.“

Niektoré rany sú aj po rokoch viditeľné a ukryť sa nám ich nepodarí ani zázračnými prípravkami, ktoré nám odporúčajú sympatické tváre z reklám. Sú to však aj také, ktoré sa vyparia. Vo viere, že sa jednoducho zahojili aj zabudneme, že tam niekedy boli. V skutočnosti sa len stratia pod vrstvami ďalších životných skúseností a čakajú na vhodný impulz, kedy môžu znova spôsobiť ťažkosti.

Podobná bola aj tá Richardova. Stará a zabudnutá, no svojím spôsobom stále čerstvá. V danom momente úplne ignoroval krásne momenty, ktoré s Martou prežil. Nespomenul si na to, ako si každý deň písali listy a večery trávili ich čítaním. Delilo ich mnoho ulíc a niekoľko núl na účte, no v tých momentoch, kedy mesiac vychádzal na oblohu boli myšlienkami spolu. Priestor nedostal ani ich spoločný útek a tajná svadba, ktorej platnosť pred pohľadom Boha nemohlo spochybníť ani mesto. Celá táto šťastná etapa bola odsunutá na tretiu alebo štvrtú koľaj a do popredia sa okrem tejto počiatkovej krivdy dostala len choroba a neutíchajúci žiaľ, ktorý muž v hne domov kabáte pociťoval po tom, ako stratil lásku svojho života. A spolu s ňou prišiel aj o časť seba.

Hoci Ondrej kvôli svojmu mladému veku mnohých veciam nerozumie, vníma bolesť svojho kamaráta veľmi pozorne. Z vrečka vytiahne balíček sušienok a položí ho na jeho kolená. Následne sa jednou nohou odrazí a už fičí ďalej na kolobežke. Richard sa po chvíli tiež postaví. Ľavú nohu len tak za sebou ťahá a netrvá dlho, kým sa úplne stratí, spolu so svojím príbehom.

Mesto je zahalené rúškom tmy a osvetľuje ho len mesiac sprevádzaný hviezdami a obraz dotvára niekoľko blikajúcich pouličných lúčok. Z terás podnikov sa ozýva hlasný smiech ľudí užívajúcich si príjemný piatkový večer. Niektorí sa zas len tak potulujú alebo vysedávajú v parku. Svoje miesto tu má aj muž z lavičky. Zašitý je v samom rohu, kde ho nik nemôže obviniť, žeby otravoval a robil bordel. Sedí si totiž na drobnom kuse kartónu a pred sebou má skutočnú hostinu - sušienky od malého Ondreja. Väčšinu času si na nich pochutnáva len očami, no občas si uchmatne aj drobný kúsok.

Richard je človek tichý a uzavretý. Teda, pôsobí tak. V uplynulých rokoch toho stratil mnoho. Okrem Marty a strechy nad hlavou, aj svoju vlastnú identitu, osobnosť. Už si vôbec nespomína, akým človekom vlastne je.

V diaľke zahliadne mladého muža, očividne pod vplyvom alkoholu. Ide sám, zo strany na stranu a čosi vykrikuje, ale nie je mu vôbec rozumieť. V istom momente sa však rozbehne. Akokoľvek je nemotorný, blíži sa k Richardovi a ten spozornie. Opatrne vstáva, hoci mu ľavá noha robí stále problém. Vtom len cíti, ako sa naňho spomínaný muž vrhne a obaja sú opäť na zemi. Muž niekoľkokrát päťami udrie do zeme, zrejme sa mu točí hlava. Richard sa spod neho snaží vymaniť, no pokročilý vek a celková slabosť mu veľké šance na úspech nedávajú. Netrvá dlho a údery muža sú presnejšie a Richarda tak triafa do tváre. Postaví sa a niekoľkokrát ho kopne do brucha a hrude. Richard sa váľa na zemi a snaží sa odplaziť. Stačí však jedno kopnutie do temena hlavy a svet pred jeho orechovými očami stráca farby, rozostreje sa, až sa úplne stratí.

V parku leží nevládne telo. Vidia ho. Málokto dokáže prehliadnuť muža ležiaceho na zemi. Neďaleko stojí i lampa, ktorá naňho vrhá dostatok svetla. A predsa ho ignorujú. Je to len ďalší opití alebo zdrogovaní bezdomovci. Mnohým napadne, že by situácia mohla byť vážnejšia, ale túto myšlienku sa snažia vytĺcť zo svojich hláv a pokračovať vo svojich životoch.

Alica sa aj dnes rozhodla behať po svojej klasickej trase. V ušiach jej hrá akási motivačná hudba, a tak prestáva vnímať hluk mesta. Ryšavými vlasmi jej prechádza jemný vánok a po krku jej stekajú kvapky potu. Práve prechádza parkom, keď zahliadne Richarda. Nie je pre ňu len ďalší bezdomovec. V prvom rade je to ľudská bytosť. Tak jednoduchá vec, nad ktorou sa ani nemusí zamyslieť. Beží teda rovno za ním. O niekoľko minút počuť sirény a celý park sa rozsvieti v odtieňoch modrej a červenej. Keď ho berú preč na nosidlách, z ruky mu vypadne čiernobiela fotografia krásnej ženy. Zo zeme ju zdvihne Alica a nepozorovane zmizne.

V pojednávacej miestnosti za dlhším stolom sedí muž. Oblečený má sivý oblek a širokú kravatu žltej farby. Formálny výzor úplne narúšajú kopačky bez šnúrok. Našťastie však ostávajú ukryté pod stolom. Vedľa sedí štíhla žena. Prehrabáva sa kôpkou papierov. Po chvíľke si poupraví okuliare a ryšavý prameň vlasov skryje za svoje pravé ucho. Následne kývne smerom k svojmu klientovi. Ten sa nemotorne postaví a odkašle si. Z výrazu jeho tváre cítiť strach a neistotu.

„Vaša ctihodnosť, tento muž mi ťažko ublížil. Nechcem nič viac, než to, čo si zaslúžim - spravodlivosť,“ povie koktajúc.

Tomáš Ů.